Hoe de Elite Onze Industrie vernielde en de rekening bij de Werkmens legde

Door Frank , 18 november 2026

Hoe de Elite Onze Industrie vernielde en de rekening bij de Werkmens legde

In 1974 bevond ik mij in de benauwde, verzengende hitte van Gabon. Als diepzeeduiker werkte ik er op een SHELL pipe-laying barge voor COMEX Marseille. De Noordzee was koud, maar de Golf van Guinee was meedogenloos. Onder water, in de stikdonkere diepte, moest ik de positie van de stalen pijpen op de rollen van de ondersteunende stinger opvolgen. Nu is dat gecomputeriseerd. Dat was de échte economie: staal, zweet, druk, en gevaar. We bouwden mee aan de infrastructuur die de wereld draaiende hield. Geen PowerPoints, geen "stakeholder dialogen", geen carbon footprint audits. Gewoon keihard, fysiek werk dat waarde creëerde.

Door Frank Dumon

In 1982, acht jaar later, zat ik in Vietnam en werkte er voor Agricomatex, een filiaal van de Belgische Boerenbond als werfleider bij de bouw van een textielfabriek met een capaciteit van 100.000 bobijnen. Ook daar draaide het om de realiteit: de heropbouw van een totaal vernield land door het hegemoniale Westen, landbouw, logistiek, de rauwe cyclus van zaaien en oogsten, van produceren en transporteren. Het was in die periode dat ik **The Third Wave** van Alvin Toffler las. Zijn boek, het vervolg op het in Gabon verslonden **Future Shock**, werd door de westerse intellectuele kaste omarmd als het nieuwe evangelie. Toffler voorspelde de ondergang van het industriële tijdperk en de geboorte van een glorieuze "informatie- en diensteneconomie". Van de eens zo trotse Europese textielnijverheid is veel verdwenen of naar lageloonlanden verschoven. Onze schoenen, onze kledij, binnenkort onze auto's, onze computers, onze tv's, onze energiebevoorrading: bij al die producten en diensten zijn wij afhankelijk geworden van buitenlandse productie of grondstoffen. Wij produceren ondertussen sanctiepakketten, politiekers en bureaucraten die in menige vergaderzaal beter door AI vervangen zouden worden.

Ik wil één zaak glashelder zeggen. Ik kijk niet neer op de landen waar Europa zijn fabrieken naartoe heeft verplaatst. Integendeel: **ik heb een grenzeloos respect voor Vietnam en voor het Vietnamese volk.** Ik ontmoette in 1982 mensen die hun land uit de puinhopen van oorlog en verwoesting moesten oprichten, terwijl de Verenigde Staten hun handelsembargo nog tot 1994 zouden handhaven. Ik zag geen volk dat op een aalmoes zat te wachten, maar mensen die werkten, leerden, improviseerden en hun waardigheid behielden. Dat onderscheid is essentieel. Mijn woede richt zich tegen de Europese machthebbers die onze eigen productiekracht verkwanselden, niet tegen de Vietnamese arbeiders die met kennis en discipline een toekomst opbouwden.

De Derde Golf van Toffler: We zouden fabrieken vervangen door een dienstensector.

Wat de westerse elite ons er echter niet bij vertelde, was wie de rekening van die zogenaamde vooruitgang zou betalen. Vandaag, meer dan veertig jaar later, kijken we terug op de ravage die de Derde Golf heeft aangericht. Het was geen evolutie; het was een structurele verschuiving ten gunste van belangengroepen, de zuilen, de farmaceutische industrie en de financiële wereld. Een meesterwerk van Orwelliaanse dubbelspraak, waarbij de producenten werden gedecimeerd, de schulden werden gemaximaliseerd, en de **niet-productieve manageriale kaste** zichzelf onoverwinnelijk waande, terwijl de bevolking er als cadeau de BTW nog bovenop kreeg.

De Grote Roofbouw: De-industrialisatie en de Schuldenspiraal

De kern van mijn bedenkingen bij Toffler destijds was even simpel als fundamenteel: zonder een robuuste industrie en een positieve handelsbalans kun je geen allesoverheersende diensteneconomie uitbouwen zonder in een uitzichtloze schuldenspiraal terecht te komen.

De westerse beleidsmakers, verblind door neoliberale dogma's en de goedkope lonen in Azië, besloten dat het maken van dingen "ouderwets" en "vies" was. We exporteerden onze hoogovens, onze textielfabrieken en onze scheepswerven naar de andere kant van de wereld. In ruil daarvoor kregen we een "diensteneconomie".

Maar wat is een diensteneconomie in de praktijk? Het is een economie waarin we elkaar adviseren, nietszeggende berichtjes versturen om de illusie waarin we leven in stand te houden en om elkaars geld beheren, terwijl we voor elke fysieke behoefte – van een hamer tot een computer – afhankelijk zijn van het buitenland.

Je kunt een huis niet verwarmen met een consultancy rapport. Je kunt geen bruggen bouwen met Excel sheets. En je kunt je bevolking niet voeden met de morele verontwaardiging van een klimaatactivist. Je kunt geen kerncentrales bouwen met "managers". Iemand die de rekken aanvult bij de Aldi noemen ze nu Floor manager. Iedereen wil manager zijn maar er valt niets meer te "managen".

Het resultaat van deze waanzin is een westerse wereld die drijft op schuld. De Verenigde Staten, het kloppende hart van het westerse imperium, importeren jaarlijks voor honderden miljarden meer dan ze exporteren. Hoe betalen ze dat? Door dollars te drukken en schulden op te bouwen bij de rest van de wereld. Europa volgt in een trager, maar even dodelijk tempo. Landen die ooit de industriële motoren van de wereld waren, zien hun handelstekorten oplopen en hun staatsschulden exploderen.

De "Derde Golf" bleek een eufemisme voor financiële kannibalisatie. De industriële elite werd vervangen door een financiële en bureaucratische elite die rijkdom niet *creëert*, maar *herverdeelt* – en vooral naar zichzelf toe trekt. De winsten van de globalisering vloeiden naar de aandeelhouders van multinationals en de topmanagers van de tech-sector, terwijl de lokale gemeenschappen, gebouwd rond fabrieken en havens, werden leeggezogen en achtergelaten in verval. De werkende mens, de lasser, de scheepsbouwer, de elektrieker, werd verteld dat hij zich moest "omscholen" naar een baan in de "zorg" of de "klantenservice", terwijl zijn koopkracht verdampte en zijn toekomst werd verpand aan Chinese en Amerikaanse schuldeisers.

Het Belgische Absurdistan: Zeven Klimaatministers voor een Failliet Land

De cijfers van 2026 maken mijn kritiek niet minder dringend. Volgens Eurostat steeg de industriële productie in de EU in 2025 weliswaar opnieuw met 2,9% in constante prijzen, maar de chemische industrie en de vervaardiging van metaalproducten gingen elk 1,4% achteruit. De industrie is dus niet letterlijk uit Europa verdwenen, maar de erosie van essentiële sectoren is reëel. De Europese Commissie erkent bovendien dat industriële gas- en elektriciteitsprijzen nog altijd twee tot vier keer zo hoog kunnen liggen als bij de voornaamste handelspartners. Zelfs Brussel kan de economische schade niet langer wegmasseren met een PowerPoint.

Als u wilt zien hoe de theoretische waanzin van de Derde Golf er in de praktijk uitziet, hoeft u niet naar Washington of Peking te kijken. Kijk gewoon naar België. Na opeenvolgende staatshervormingen, ingegeven door communautaire chantage en de drang van politici om meer ministersposten en bijbehorende kabinetsbudgetten te creëren, hebben we een land gecreëerd dat het schoolvoorbeeld is van onbestuurbaarheid.

België is een institutionele lasagne geworden, een kluwen van overlappende bevoegdheden waar niemand nog verantwoordelijk is voor het geheel, maar iedereen wel een graai kan doen uit de publieke kas. Het ultieme symbool van deze waanzin? Het klimaatbeleid. In dit kleine lapje grond, waar de files zich dagelijks vastrijden op de ringwegen, waar de spoorwegen en De Lijn moeten besparen, zijn er in 2026 maar liefst *zeven ministers* met bevoegdheden die rechtstreeks verband houden met klimaat, leefmilieu of natuur. Zeven! Wie nog weet welke minister waarvoor precies verantwoordelijk is, verdient een diploma in politieke archeologie.

Zeven klimaatpausen! Zeven kabinetten vol "beleidsmedewerkers", zeven legers aan woordvoerders, een eindeloze stoet vergaderingen, interministeriële werkgroepen en internationale klimaattoppen. De ene minister kan naar de andere wijzen totdat iedereen een onberispelijk persbericht heeft geschreven en niemand nog verantwoordelijk is. Terwijl de burger de ene na de andere energiefactuur voorgeschoteld krijgt en zijn oude dieselwagen de stad niet meer in mag, prediken onze klimaatpausen soberheid en offers aan de rest van de wereld. Wie de werkmens de les leest, zou misschien eerst eens moeten uitleggen hoe die nog betaalbaar naar zijn werk geraakt.

De OESO waarschuwde in haar *Economic Survey: Belgium 2026* dat de versnipperde staatsstructuur dubbel werk, administratieve kosten en incoherent

infrastructuurbeleid in de hand werkt. Eurostat registreerde voor België in 2025 een overheidstekort van **5,2% van het bbp** en een overheidsschuld van **108,1% van het bbp**. Ik verzin die financiële malaise niet; de cijfers liggen op tafel. Alleen de politieke moed om er iets aan te doen, blijft zoek.

En dan is er Brussel. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de zogenaamde "Hoofdstad van Europa", is in werkelijkheid een economisch zwart gat. Een gewest dat nauwelijks nog iets produceert, waar de werkloosheid chronisch hoog is en de infrastructuur letterlijk uiteenvalt, maar dat wel de duurste bestuurlijke laag van het land heeft. Brussel is failliet, maar dat deert de bewoners van de Europese wijk niet. Zij leven in een parallelle bubbel, afgeschermd van de realiteit van de werkende Vlaming of Waal die elke maand braaf zijn belastingen afdraagt om dit circus draaiende te houden. Brussel produceert geen welvaart meer; het consumeert de welvaart die elders in het land door échte mensen wordt gegenereerd, en spuugt die uit in de vorm van richtlijnen, verordeningen en subsidies voor gesubsidieerde activisten.

De NAVO Agenda: Het Militair Industrieel Complex op Steroïden

Toffler schreef in een tijdperk waarin de Koude Oorlog nog een duidelijk afgelijnde strijd was. Het Communisme moest kapot. Rusland moest opgedeeld worden. China mocht produceren maar moest voor de rest achterlijk blijven. Afrika mocht grondstoffen leveren aan belachelijk lage prijzen maar mocht niets zelf produceren. Maar de instituties die hij en zijn tijdgenoten als vanzelfsprekend beschouwden, zijn gemuteerd tot monsters. Neem de NAVO. Een alliantie die bij haar oprichting in 1949 een louter **defensief** karakter had: een aanval op één is een aanval op allen, bedoeld om het Sovjet blok af te schrikken.

Maar wie de afgelopen halve eeuw de daden van de NAVO heeft gade geslagen, weet dat **defensief** een holle kreet is geworden. Sinds de val van de Muur heeft de NAVO zich ontpopt tot het militair-industriële executiepeloton van de westerse neo-liberale elite. Van de bombardementen op Servië, de desastreuze interventie in Irak buiten het internationaal recht (waarbij NAVO-lidstaten hand in hand opereerden), de vernietiging van Libië (het meest welvarende land van Afrika) – wat leidde tot een enorme vluchtelingenstroom richting Europa – tot de eindeloze, desastreuze bezetting van Afghanistan.

De NAVO is al een halve eeuw precies het tegenovergestelde aan het doen van wat ze beweert te doen. Ze zaait instabiliteit, vernietigt soevereine staten die weigeren zich te onderwerpen aan de Washington Consensus, en creëert de vijanden die ze vervolgens nodig heeft om haar eigen bestaan te

rechtvaardigen.

En nu, nu de spanningen met Rusland en China worden opgevoerd om de bevolking bang te maken en de rijen gesloten te houden, eist deze alliantie dat de Europese lidstaten hun defensiebudgetten verhogen. Eerst was het 2% van het bbp. Op de NAVO-top van Den Haag in juni 2025 werd **5% tegen 2035** officieel de nieuwe doelstelling: minstens 3,5% voor militaire kernbehoeften en tot 1,5% voor bredere defensie- en veiligheidsgerelateerde investeringen. Het is dus niet zo dat die volle 5% uitsluitend naar wapens gaat. Maar de politieke verschuiving is onmiskenbaar: eerst zoekt men het geld voor de militaire agenda, daarna mag de werkmens hopen dat er nog iets overblijft.

Weet u wat 5% van het bbp betekent? Dat betekent een ingrijpende keuze over onze maatschappelijke prioriteiten. Hoeveel blijft er dan nog over voor fatsoenlijke pensioenen, ziekenhuispersoneel, het onderhoud van onze wegen of de heropbouw van onze industrie? Een aanzienlijk deel van de militaire aankopen komt ten goede aan de aandeelhouders van Lockheed Martin, RTX en Rheinmetall. De belastingbetaler mag betalen; de wapenindustrie mag de orders noteren. **Vraag niet alleen hoeveel veiligheid dit oplevert, maar ook hoeveel sociale zekerheid, onderwijs en industriële vernieuwing wij ervoor prijsgeven.**

De Europese burgers worden gedwongen om hun eigen welvaart op te offeren op het altaar van een geopolitiek conflict dat niet het hunne is, aangestuurd door een Amerikaanse elite die Europa maar al te graag ziet verzwakken, zolang ze maar hun wapens kopen en hun vloeibaar gas (LNG) afnemen tegen woekerprijzen. De NAVO is niet langer het schild van Europa; het is de ketting waarmee Europa wordt vastgeklonken aan het zinkende schip van het Amerikaanse imperium.

De Intellectuele Zelfmoord: Het Failliet van ons Onderwijssysteem

Wanneer ik de ambitieuze, hoogst intellectuele bevolkingen van Zuid Oost Azië, Rusland, Iran en de BRICS naties vergelijk met die van de EU, kan ik alleen maar vaststellen dat de kloof in het niveau van onderwijs en discipline niet meer te overbruggen valt. De de-industrialisatie van het Westen is niet enkel een economisch falen; het is het directe resultaat van een bewuste intellectuele erosie. **We hebben onze toekomst verpand aan de wet van de minste weerstand.**

Kijk naar ons Belgisch onderwijs. Wat zijn de meest gevolgde studierichtingen? De massa's kiezen voor de "zachte" sectoren: communicatie, psychologie, sociologie, pedagogie en rechten. Richtingen die inspelen op de individuele beleving, op

identiteit en op de diensteneconomie. **Wat is de economische toegevoegde waarde van deze studies?** Ze creëren zelden directe, fysieke of meetbare meerwaarde. Ze herverdelen welvaart, ze faciliteren de bureaucratie, ze schrijven rapporten over rapporten, maar ze bouwen geen bruggen, ze ontwerpen geen halfgeleiders en ze lossen geen energiecrises op.

De moeilijkheidsgraad van deze richtingen staat in schril contrast met de exacte wetenschappen. Ze vereisen vooral synthese, memorisatie en meningsvorming. In een tijdperk van smartphones en instant dopamine is de weg van de minste weerstand de populairste route geworden. Het resultaat is een structurele mismatch op de arbeidsmarkt die de hoge jeugdwerkloosheidscijfers perfect verklaart. De markt schreeuwt om technici, lassers en ingenieurs, terwijl de universiteiten massa's werkloze communicatiewetenschappers en genderstudies afgestudeerden afleveren. We leiden jongeren op voor banen die de vrije markt niet creëert, maar die de overheid via belastinggeld kunstmatig in leven moet houden.

Waarom vernieuwt dit door de zuilen gecontroleerde onderwijssysteem niet? Omdat het Belgische onderwijs een gepacificeerd strijdtoneel is. Het katholieke net en het officiële net zijn elkaars concurrenten in een nulsomspel om leerlingenaantallen en bijbehorende subsidies. Innovatie is duur, verstoort de vrede met de onderwijssyndicaten, en levert geen extra marktaandeel op. De status quo is heilig.

Het is een overgesubsidieerd systeem dat draait op intellectuele luiheid en gemakzucht. De focus is verschoven van 'kennisoverdracht, wiskunde en discipline' naar 'welzijn, identiteit en leren leren'.

Het watervalsysteem – waarbij leerlingen worden doorgeduwd naar hogere jaren om de uitvalstatistieken te sussen en de subsidies te veilig te stellen – heeft geleid tot een epidemie van diploma-inflatie. We staan meer dan een generatie achter. Vlaanderen, ooit de onbetwiste top in de Europese PISA ranglijsten, tuimelt elk jaar verder naar beneden in wiskunde, lezen en wetenschappen. Onze academische en technische kennis is dermate geërodeerd dat een vernieuwing van het onderwijs, laat staan een heropbouw van onze fysieke industrie, onmogelijk lijkt. Je kunt geen kerncentrales of geavanceerde chipfabrieken bouwen met een generatie die niet meer kan rekenen en die urenlang moet debatteren over hun eigen gevoelens.

Waarom kiezen jongeren zo weinig voor STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics) richtingen? Omdat het hard werken is. Omdat het abstract denkvermogen en eenzame discipline vereist. En waarom is het aanbod zo beperkt? Omdat er een schrijnend tekort is aan STEM-leerkrachten. Wie wiskunde, fysica en chemie beheerst, gaat voor een veelvoud van het lerarensalaris in de privésector werken. Het systeem saboteert zichzelf.

Vragen over het Belgisch Onderwijs

Ook hier liggen de cijfers op tafel. België daalde volgens de OESO van 508 punten voor wiskunde in PISA 2018 naar 489 in PISA 2022, en voor lezen van 493 naar 479. Dat maakt mijn ergernis over een systeem dat technisch talent onvoldoende naar waarde schat niet minder scherp. Een land dat een tekort heeft aan ingenieurs, technici en leerkrachten exacte wetenschappen, moet dringend ophouden beroepskennis als een tweederangs keuze te behandelen.

Onderstaande diagnose van het Belgische en bij uitbreiding westerse onderwijssysteem raakt de kern van onze huidige maatschappelijke malaise.

1. **Meest gevolgde studierichtingen:** De massa kiest voor de "zachte" sectoren: communicatie, psychologie, sociologie, pedagogie en rechten. Richtingen die inspelen op de individuele beleving en de diensteneconomie.
2. **Economische toegevoegde waarde:** Deze studies creëren zelden directe, fysieke of meetbare meerwaarde. Ze faciliteren de herverdeling van welvaart (via overheid, zorg, media) maar bouwen geen bruggen, chips of energiecentrales.
3. **Moeilijkheidsgraad:** De drempel voor abstracte, exacte wetenschappen is hoog en vereist eenzame discipline. Zachte studies vereisen vooral synthese, meningsvorming en retorica, wat ze aantrekkelijker maakt voor een generatie gewend aan laagdrempelige digitale prikkels.
4. **Toekomstperspectieven:** Een structurele mismatch. Diplomafabrieken in sociale wetenschappen leiden tot verzadiging, flexwerk en een afhankelijkheid van gesubsidieerde sectoren.
5. **Link met werkloosheid:** De hoge jeugdwerkloosheid is het directe gevolg van het opleiden van jongeren voor banen die de vrije markt niet creëert. De markt schreeuwt om technici, de universiteiten leveren therapeuten.
6. **Waarom de zuilen niet vernieuwen:** Het onderwijs is een gepacificeerd strijdtoneel. De zuilen concurreren in een nulsomspel om leerlingenaantallen (en dus subsidies). Innovatie is duur, verstoort de vrede met de onderwijssyndicaten, en levert geen extra marktaandeel op. De status quo is heilig.
7. **Intellectuele luiheid & subsidies:** Het systeem is gepacificeerd door gegarandeerde financiering. De focus is verschoven van 'kennisoverdracht en discipline' naar 'welzijn, identiteit en leren leren'. Het watervalsysteem heeft geleid tot een epidemie van diploma-inflatie.
8. **De erosie (PISA):** Vlaanderen tuimelt in de **Pisa ranglijsten** elk jaar verder naar beneden. Onze academische en technische kennis is geërodeerd; we leiden een generatie op die niet meer in staat is complexe, meerstapsproblemen op te lossen.
9. **Het STEM-tekort:** Jongeren mijden STEM omdat het 'hard werken' is. Scholen

bieden het beperkt aan door een schrijnend tekort aan STEM-leerkrachten; wie wiskunde en fysica beheerst, gaat voor een veelvoud van het lerarensalaris in de privésector werken. Beroepsonderwijs wordt gestigmatiseerd als een falen, in plaats van de ruggengraat van de economie.

Het Contrast met China en Vietnam: De Gaokao en de Nationale Missie

Vergelijk deze decadentie met het onderwijssysteem in China. De *Gaokao*, het nationale toelatingsexamen voor de universiteit, is een van de zwaarste intellectuele beproevingen ter wereld. In 2026 namen ongeveer 12,9 miljoen jongeren aan dit examen deel. Het verkeer wordt op verschillende plaatsen omgeleid en de beveiliging tegen spieken is streng. Deze jongeren bereiden zich langdurig voor, niet om alleen te leren "debatteren over identiteit", maar ook om wiskunde, natuurwetenschappen, scheikunde en klassieke literatuur te doorgronden. Ze weten dat hun natie alleen overleeft door technologische ontwikkeling. Onderwijs is daar niet uitsluitend een individuele zoektocht naar zelfontplooiing; het wordt ook gezien als een collectieve, nationale missie.

In België stigmatiseren we ons beroepsonderwijs (TSO/BSO); een kind dat voor techniek kiest, wordt door de middenklasse gezien als een mislukking, een afdankertje van het watervalsysteem. In China daarentegen hebben ze een netwerk van meer dan 11.000 gespecialiseerde beroepsscholen met 30 miljoen studenten. Dit is geen tweederangs opvang, maar de ruggengraat van hun high-tech economie. Deze scholen zijn direct gelinkt aan de industrie. Studenten leren er niet alleen theorie, maar werken met Virtual Reality-simulators om drones te besturen, zware machines te opereren, en industriële robots te programmeren. Ze combineren eeuwenoude discipline met de allernieuwste AI-technologie. In het Oosten bouwen ze met hun beroepsonderwijs 's werelds grootste hogesnelheidsnetwerken, zonneparken en ruimtevaartprogramma's. In het Westen produceren we met ons hoger onderwijs een leger aan consultants die de werkende mens vertellen hoe hij zijn CO2-uitstoot moet compenseren.

Vietnam: Een Volk dat uit de Oorlog Verrees Terwijl Europa Zijn Fabrieken Verkwanselde

En dan Vietnam. Over dat land kan ik niet schrijven alsof ik een toerist ben die na drie dagen Hanoi een reisblog bij elkaar fantaseert. Ik werkte er al van 1982 tot 1988. Ik herinner mij de schaarste, het improviseren met beperkte middelen, het harde werk en de vastberadenheid van mensen die na de oorlog niet de luxe hadden om zich over te geven aan cynisme. **Vietnam moest fabrieken bouwen tussen de littekens van oorlog en embargo's. Europa erfde een schitterend industrieel apparaat en liet er grote delen van wegvloeien.** Welk van de twee werelddelen had eigenlijk de beste uitgangspositie? En wie heeft zijn kansen het verstandigst benut?

Het Vietnamese volk verdient alle respect voor de weg die het heeft afgelegd. Niet omdat zijn ontwikkeling uitsluitend rozengeur en maneschijn zou zijn, maar omdat zij onder onvergelijkbaar zwaardere omstandigheden begon. De hervormingen van *Đổi Mới* vanaf 1986 brachten productie, landbouw, ondernemerschap en handel in een nieuwe stroomversnelling. In juli 2026 classificeerde de Wereldbank Vietnam als een land met een hoger middeninkomen. Volgens haar gegevens groeide het bbp per inwoner van minder dan 500 dollar in 1986 tot ongeveer 5.066 dollar in 2025; de extreme armoede daalde van 14% in 2010 tot minder dan 4% in 2025. Geen propagandapamflet van mij, maar een ontwikkelingsgeschiedenis die de Wereldbank zelf beschrijft.

De Vietnamese statistische dienst raamde de groei in de eerste negen maanden van 2026 op **9,01%**. De verwerkende industrie groeide zelfs met **11,36%**. Dat zijn geen

PowerPoints over een industriële renaissance die nog moet beginnen. Het zijn cijfers van een economie die daadwerkelijk produceert. Industrie en bouw waren samen goed voor 38,35% van de economische structuur, de dienstensector voor 42,97%. Vietnam toont daarmee dat industrie, technologie, logistiek en diensten geen vijanden zijn. **Het probleem is niet de dienstensector; het probleem is de bestuurlijke kaste die denkt dat een samenleving zonder producenten kan functioneren.**

Misschien is het meest betekenisvolle resultaat niet eens een groeipercentage. Volgens de Wereldbank had in 1993 slechts 14% van de Vietnamese huishoudens elektriciteit; sinds 2019 is bijna iedereen aangesloten. In 2025 viel ongeveer 95% van de bevolking onder de nationale ziekteverzekering. De man of vrouw die 's avonds het licht kan aandoen en medische bescherming heeft, voelt het verschil tussen economische ontwikkeling en de holle zelfverheerlijking van de politieke klasse.

Terwijl sommige Europese beleidsmakers hun handen nauwelijks vuil lijken te willen maken, heb ik in Vietnam ingenieurs, werklieden en boeren leren waarderen die niet op een nieuwe functietitel wachten om hun verantwoordelijkheid op te nemen. Dat was zo in 1982, en het is een van de redenen waarom ik in 2026 met zoveel genegenheid naar dit land terugkeer. Ik bewonder de Vietnamese cultuur, de veerkracht van gezinnen, het belang dat aan onderwijs wordt gehecht en vooral de onverzettelijke wil om zelf over de toekomst te beslissen. Vietnam is geen decorstuk in de geopolitieke verbeelding van Washington, Brussel of Peking. Het is een soeverein land met een eigen stem.

De vergelijking met België is voor mij des te pijnlijker omdat Vietnam ook zijn bestuur aan het hervormen is. De Wereldbank beschrijft hoe in 2025 het aantal ministeries van 22 naar 17 en het aantal provincies van 63 naar 34 werd teruggebracht. Niemand hoeft te doen alsof iedere reorganisatie automatisch goed uitpakt, maar men probeert tenminste de bestuurlijke structuur te vereenvoudigen. Bij ons lijkt de politieke reflex al te vaak precies omgekeerd: een probleem? Richt een nieuw overlegcomité op. Werkt het niet? Benoem dan een coördinator van het overlegcomité.

Natuurlijk wacht ook Vietnam een moeilijke opdracht. Het moet meer eigen kennis en toegevoegde waarde opbouwen, minder afhankelijk worden van buitenlandse toeleveringsketens en de gevolgen van klimaatverandering, onder meer in de Mekongdelta, opvangen. Maar dat zijn de uitdagingen van een land dat vooruit wil. **Respect voor Vietnam betekent voor mij dat ik het recht van de Vietnamezen verdedig om hun eigen fouten te maken, hun eigen oplossingen te vinden en vooral hun eigen successen te behalen.** Zij hebben

daarvoor geen morele voogdij van een Westen nodig dat zijn eigen industrie, energiebeleid en openbare financiën nauwelijks op orde krijgt.

De Rekening is voor de Werkende Mens

We begrijpen de wetten van de fysica, van de economie, van oorzaak en gevolg niet meer. Als je meer uitgeeft dan je verdient, ga je failliet. Als je uw gereedschap verkoopt, kun je niet meer werken. Als je uw fabrieken sluit en uw jeugd niet meer leert hoe een machine werkt, kun je de dienstensector met al hun bureaucraten niet meer betalen.

De architecten van de Derde Golf, de Tofflers, de Eurocraten, de NAVO generaals en de Davos-elite, hebben die fundamentele wetten verbroken. Ze hebben een virtuele realiteit gebouwd, een luchtspiegeling van diensten, financiële derivaten en morele superioriteit, terwijl ze de fysieke fundering van onze beschaving hebben opgeblazen.

- Ze vertellen ons dat we moeten consumeren om de economie draaiende te houden, maar straffen ons als we de verkeerde (want goedkope) dingen kopen. Ze vertellen ons dat we de planeet moeten redden, maar vliegen zelf in privé jets naar klimaatconferenties.
- Ze vertellen ons dat we ons moeten bewapenen tegen de demografische druk aan de grenzen, terwijl ze zelf de poorten wijd openzetten voor goedkope arbeidskrachten om de lonen te drukken, en tegelijkertijd onze zonen en dochters willen sturen om te vechten in andermans oorlogen.
- Het is een meesterwerk van manipulatie. Oorlog is vrede. Vrijheid is slavernij. Onwetendheid is kracht.

En de Derde Golf? De Derde Golf was de grootste overdracht van rijkdom, macht en soevereiniteit uit de geschiedenis van de mensheid, van degenen die *bouwen* naar degenen die *besturen*. De industrie is afgebroken. De handelsbalansen zijn verwoest. De schulden zijn onbetaalbaar. De scholen produceren geen ingenieurs meer, maar activisten. En de staatshervormingen hebben ons opgescheept met een bestuurlijke kaste die ons alleen nog maar weet te vertellen wat we niet meer mogen, terwijl ze zelf ongestoord doorgaan met de systematische uitholling van ons continent.

En de werkmens, die amper 25% van zijn brutoloon overhoudt, betaalt de rekening. Voor de diesel aan de pomp. Voor de F-35's die over zijn huis vliegen. Voor het falende onderwijs van zijn kinderen. Het is tijd dat we de bril van Toffler afzetten, en de realiteit weer onder ogen zien. De Derde Golf is voorbij. Het water stijgt. En degenen die in de torens van Brussel en Straatsburg zitten, hebben geen flauw idee hoe ze moeten zwemmen.

Bronnenlijst

The Third Wave is a 1980 book by Alvin Toffler. It is the sequel to **Future Shock** (1970), it is followed by **Powershift: Knowledge, Wealth and Violence at the Edge of the 21st Century** in 1990.

1. De-industrialisatie en Verlies van Banen

UNIDO (2025). Industrial Statistics Factsheet: Northern America and Europe. (Bevestigt de structurele daling van de industriële werkgelegenheid en productie in het Westen).
Strategic Perspectives (2023). "The great collapse of European industry is not a fatality." (Analyse van het verlies van meer dan 2,3 miljoen industriële banen in de EU tussen 2008 en 2023).
Eurostat (2024). "Long term developments in industrial production." (Cijfers over de neerwaartse trend in kernlanden als Duitsland en Frankrijk).

2. Schuldenspiralen en Handelsdeficieten

St. Louis Fed (2018). "Understanding the Roots of the U.S. Trade Deficit." (Analyse van de structurele onevenwichten in de Amerikaanse handelsbalans).
IE Business School / Allard, G. (2024). "U.S. Debt Spiral: A Looming Threat to Global Economic Stability." (Over de onhoudbaarheid van het westerse schuldenmodel zonder fysieke productiebasis).
WITA (2019/2024). "The U.S. Trade Deficit: Are We Trading Away Our Future?"

3. Belgische Staatsstructuur, Klimaatbeleid en Brussels Failliet

OESO (2021/2023). Economic Surveys: Belgium. (De OESO wijst in haar rapporten herhaaldelijk op de inefficiëntie en de hoge kosten van de Belgische institutionele 'lasagne' en de overlappende bevoegdheden).
Belgisch Rekenhof & Gewestelijke Begrotingen (2023-2024). (Rapporten die de structurele tekorten, de oplopende schuldenlast en het dreigende failliet van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest documenteren).
Belgische Grondwet & Staatshervormingen. (De feitelijke opdeling in 1 federale regering, 3 gewesten en 3 gemeenschappen, wat resulteert in een veelvoud aan ministers bevoegd voor klimaat, energie en leefmilieu).

4. De NAVO, Defensie-uitgaven en het Militair-Industrieel Complex

NAVO (2024/2025). "Defence investment and NATO's commitment." (Documentatie over de druk op Europese lidstaten om de defensie-uitgaven structureel te verhogen, met retoriek die richting de 3% tot 5% van het BBP gaat).
SIPRI (Stockholm International Peace Research Institute, 2024). "Trends in World Military Expenditure" en rapporten over de Top 100 wapenproducerende bedrijven.

(Bevestigt de winstexplosies en beurskoersen van giganten als Lockheed Martin, Raytheon en Rheinmetall sinds de geopolitieke escalaties).
NAVO Historische Archieven & VN-Resoluties. (Feitelijke onderbouwing van expeditionaire NAVO-operaties of operaties geleid door NAVO-lidstaten buiten het eigen grondgebied: Servië (Allied Force, 1999), Afghanistan (ISAF, 2001-2021), Irak (2003) en Libië (Unified Protector, 2011)).

5. Het Failliet van het Westerse Onderwijs, PISA en de Aziatische Opmars
OESO (2023). PISA 2022 Results. (Documenteert de historische en structurele daling van de Vlaamse en Europese scores in wiskunde, lezen en wetenschappen, in schril contrast met de dominante scores van Aziatische landen en regio's).
Agoria / STEM-monitor (2023/2024). Rapporten over het schrijnende tekort aan STEM-profielen (Science, Technology, Engineering, Mathematics) op de Belgische arbeidsmarkt en de mismatch met het hoger onderwijs.
Departement Onderwijs en Vorming (Vlaanderen). Statistieken omtrent de populariteit van studierichtingen, waaruit de massale keuze voor humane en sociale wetenschappen blijkt, ten nadele van exacte en technische richtingen.
CountryQuest / CGTN Dialogue (2023/2024). Analyses van het Chinese Gaokao-systeem, de focus op discipline, STEM, en de integratie van het beroepsonderwijs (11.000 scholen, 30 miljoen studenten) met high-tech industrieën (AI, robotica, VR-simulators), in contrast met de stigmatisering van beroepsonderwijs in het Westen.

Rechtstreekse Bronnen voor de Actualisering van November 2026

De persoonlijke ervaringen in Gabon (1974) en Vietnam (1982), de scherpe politieke conclusies en de retorische vergelijkingen zijn die van Frank Dumon. Onderstaande bronnen staven de toegevoegde controleerbare gegevens. Publicatiepeildatum: 18 november 2026.

1. **Wereldbank, Vietnam (2026):** Viet Nam – Country Overview. Herclassificatie naar hoger middeninkomen, ontwikkeling sinds Đổi Mới, armoede, elektrificatie, gezondheidsverzekering en bestuurlijke hervorming.
2. **National Statistics Office of Viet Nam (2026):** Socio-economic performance in the third quarter and the nine months of 2026. Bbp-groei, verwerkende industrie en sectorstructuur.
3. **National Museum of American Diplomacy:** From Saigon to Hanoi. De opheffing van het Amerikaanse handelsembargo in februari 1994.
4. **Eurostat (2026):** EU industrial production rebounds in 2025. Industriële productie in de EU, inclusief de zwakke chemie- en metaalsectoren.

5. **Europese Commissie:** Energy prices and costs in Europe. De hoge energieprijzen voor de Europese industrie tegenover haar belangrijkste handelspartners.
6. **OESO (2026):** OECD Economic Surveys: Belgium 2026. Institutionele complexiteit en industriële concurrentiekracht.
7. **Eurostat (21 oktober 2026):** Government deficit and debt. Belgische overheidsfinanciën in 2025.
8. **NAVO (25 juni 2025):** The Hague Summit Declaration. Doelstelling van 5% van het bbp tegen 2035 en de samenstelling ervan.
9. **OESO:** PISA 2022 – België en PISA 2022 – Vietnam. Onderwijsresultaten en leerklimaat.
10. **China, ministerie van Onderwijs (juni 2026):** 12.9 million candidates for the Gaokao 2026. Actuele deelnemersaantallen.
11. **Nieuwsblad (augustus 2026):** Federaal klimaatminister roept zeven klimaatministers samen. Actuele vaststelling van de versnipperde bevoegdheden.
12. **Wereldbank (2025):** Sustainable pathway for Viet Nam's Mekong Delta. Uitdagingen door klimaatverandering.

https://youtu.be/4_p6x36Whao